Nr. 7 (42) 193 m. vasario 17 d. II metai.

VARPELIS

„AIDO“ PRIEDAS VAIKAMS

MYLIMAI ŠALIAI

Salie, graži, šalie, tu stebuklinga,
Šalie, darželiais rūtų papuošta!
Išreikšti grožiui tavo žodžių stinga,
Ir mano karšta meilė tau skirta.

Man pirkios tavo gražios, gražios yra;
Margas pievas myliu, myliu pilkus laukus.
O kaip puiku, kai aukso varpos svyra,
Kai sklaidos medžių šlamesys švelnus...

Žaliam miške lakštingalėlė suokia.
Tenai lankoj dainuoja sesės mūs.
Atrodo, saulė su tavim jau tuokias,
Jau, rodos, visad šitaip linksma bus.

Praeis tas laikas, grįž pikta žiemužė,
Kris baltos snaigės, šaltas vėjas pūs.
Bet tu atmink, šalie: lai vėtros ūžia,
Manoji meilė tau tik vienai bus!

J. Mackevičius

Mirė Šv. Tėvas

Vasario 10 dieną iš ryto mirė šv. Tėvas Pijus XI. Tai svarbus įvykis visam katalikų pasauliui.

Mes — lietuviai, bet podraug ir katalikai. Tik nedidelė mūsų dalelė yra kitos tikybos. Katalikų yra ir daugiau, antai: lenkai, vokiečių dalis, prancūzai, italai, ispanai, portugalai ir daug daug kitų tautų. Iš viso katalikų priskaitoma apie 400 milijonų žmonių. Tai didžiulė šeima, kuri klauso vieno Vado, Romos Popiežiaus, arba šv. Tėvo. Šv. Tėvas yra viso pasaulio visų katalikų Ganytojas, jų dvasinių reikalų vyriausias Tvarkytojas. To Tvarkytojo jie visi klauso, Jo nurodymus paklusniai priima ir juos vykdo.

ŠVENTASIS TĖVAS PIJUS XI

Šv. Tėvą ir katalikus riša ne vien paklusnumo ryšiai. Yra dar ir stipresnis ryšis—meilė. Šv. Tėvas, kaipo geras Piemuo, pačio Kristaus pastatytas, myli savo ganomąsias aveles — visus žmones. Katalikai taip pat ne vien gerbia, bet ir myli savo Ganytoją. Šis ryšis yra vienas stipriausių, jo nesugebėjo ir nesugeba jokia žemiškoji jėga nutraukti.

Popiežius Pijus XI pradėjo valdyti katalikų Bažnyčią 1922 m. Vasario 6 d. suėjo 17 metų, kaip Jis buvo išrinktas popiežiumi ir vasario 12 d. būtų suėję 17 metų, kaip Jis buvo vainikuotas popiežių vainiku. Vasario 12 diena Romoje turėjo būti iškilmingai minima, jau buvo pradėta prie tų iškilmių ruoštis. Deja, Popiežiui Pijui XI nelemta buvo tos dienos susilaukti. Jis mirė. Mirė nepaprastai ramiai, tartum užmigo po ilgo ir sunkaus darbo pasilsėti. Paskutinę gyvenimo valandą meldėsi. Buvo labai silpnas, jau rankos negalėjo pakelti, bet melsdamasis stengėsi ja palaiminti susirinkusius prie Jo ir viso pasaulio katalikus. „Jėzau, Marija, Juozapai šv., mano siela teateina pas Jus, — ištarė Pijus XI, palenkė galvą į dešinę, paskutinį kartą atsikvėpė ir užmerkė visiems amžiams akis.

Gražus buvo Popiežiaus Pijaus XI gyvenimas, pilnas įvairiausių darbų. Visų tų darbų mes ir nesuskaitytume, kad ir norėtume. Mes pakalbėkime tik apie tuos Jo darbus, kurie palietė ir mus, mažyčius.

Daug neteisybės yra pasaulyje: stipresnis spaudžia silpnesnį, turtingesnis išnaudoja vargšą. Vargšas labai dažnai neturi duonos kąsnio ne tik sau, bet ir savo vaikeliams. Visi popiežiai kreipė į tai savo dėmesį ir mokė turtingesnius būti gailestingais ir neaplesti vargingojo artimo. Popiežius Pijus XI aiškiai pasakė, kad reikia vargšui duoti tiek užsidirbti, kad jis ir jo šeima turėtų pakankamai duonos ir neblogą gyvenimą. Jis kreipėsi į visus, kas gali tvarkyti žmonių reikalus, kad nustatytų tokį darbininkui ir vargšui atlyginimą už jo darbą, kad jis galėtų dar šiek tiek ir sutaupyti, kad senatvės sulaukęs turėtų savo namelį, kur galėtų ramiai pabaigti savo dienas. Ir visa tai Popiežius kvietė daryti su meile, nelaukti, kol vargšai, netekę kantrumo, ateitų ir įtužę pridarytų visiems didelių nelaimių. Gražiai mokė šv. Tėvas. Jo žodžių reikėtų tik paklausyti, o tikrai ne vienam vargšui ir jo vaikeliui nudžiūtų ašaros nuo akių.

Esama žmonių, kurie nemėgsta dabartinės tvarkos. Jie sako, kad dabar nėra žmonių lygybės, o iš nelygybės esą plaukia visos nelaimės ir daromos vargšams skriaudos. Tik užmiršta jie, kad žmonės jau gema nelygūs: vieni ateina pasaulin paliegę ir mažapročiai, kiti — sveiki, stiprūs ir su dideliais gabumais. Vis dėlto anie žmonės laikosi savo nuomonės ir norėtų visus sulyginti. O nelygybė, anot jų, eina iš to, kad ne visi lygiai auginami: turtingesnių tėvų vaikai visako daugiau turi ir išauga paskui, sako jie, kitų išnaudotojais. Tad reikia, sako jie, visus vaikus iš tėvų atimti, surinkti vienon vieton ir visus kartu auginti. Dideliuose miestuose taip ir daroma su visiškais našlaičiais arba tėvų pamestais vaikais. Tik ir iš jų vėliau neišauga visai lygūs žmonės. Vieni jų būna darbštesni ir taupesni ir gražiai prasigyvena; kiti tinginiauja, girtuokliauja, taupyti nemoka ar nenori ir liūdnos būna jų gyvenimo dienos.

Popiežius Pijus XI prieš bendrą vaikų auginimą griežtai pasisakė. Jis viename savo raštų katalikus mokė, kad nevalia ardyti šeimos, kad vaikus auginti turi teisę tik jų tėvai, nes vaikams augti geriausiai prie motutės ir tėvelio, kurie juos labiausiai myli. Tik pamanykite ir jūs, mažieji, ką jūs darytumėte, jei pas jumis ateitų svetimi žmonės ir pradėtų jus atiminėti nuo motutės! Ar neverktumėte graudžiomis ašaromis? Taigi šv. Tėvas Pijus XI pasakė, kad taip daryti negalima, kad toks darbas yra nuodėmė, už kurį Dievulis tokius žmones galįs sunkiai nubausti.

Popiežius Pijus XI, kaip matome, rūpinosi mumis, mažais: jis nurodinėjo taip tvarkyti pasaulį, kad tėveliai galėtų pakankamai uždirbti savo vaikams duonos, ir barė tuos, kas norėtų atimti vaikus iš tėvelių.

* * *

Katalikai be popiežiaus ilgai būti negali. Romon renkasi aukštieji dvasininkai, kurie iš savo tarpo išrinks naują popiežių. Popiežiaus rinkikai vadinami kardinolais. Kardinolai kovo mėnesį naują popiežių išrinks ir šią linksmą žinią paskelbs visam pasauliui.

as.

Našlaitės skundas

Kai skausmai man suspaudžia širdelę,
Ašarėlė kai krinta gaili,
Prie Tavęs, žalio klevo Smūtkeli,
Ateinu parymot pakely.

Tu nuliūdęs, bet man toksai geras,
Tu paguosi mane, aš žinau,
Todėl visą, oi visą vargelį
Vieškelužiais štai atnešu Tau.

Darganėlių Tu daug iškentėjai,
Daug vėjelių šiaurinių, šaltų...
Tai ir mano našlaičio dalelę
Tu suprasi, Smūtkeli, tik Tu...

Vikt. Šimaitis.

Nedėkingumas

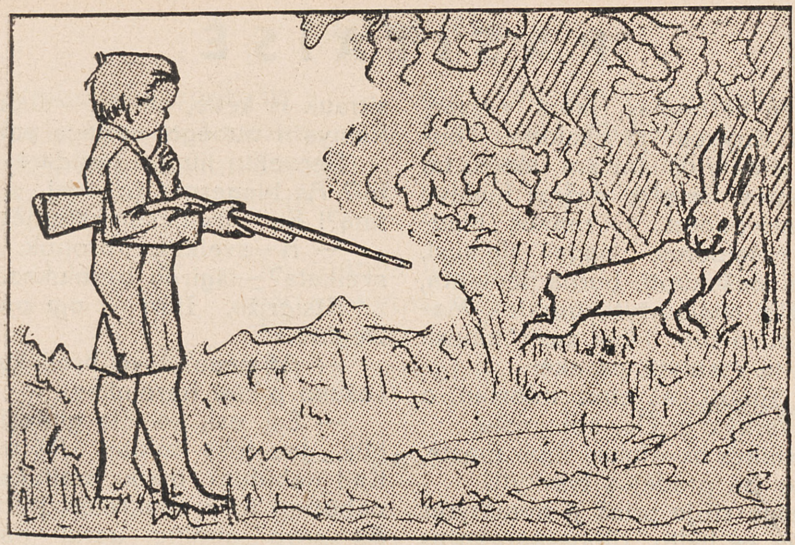
Kartą ėjo keliu žmogelis. Šalia kelio augo erškėtynas. Jame kankinosi įsipainiojęs žaltys. Žaltys prabilo žmogaus balsu:

— Žmogeli, išgelbėk mane nuo mirties! Aš tau kuo nors atsimokėsiu.

Žmogelis praskėtė erškėtyną ir, nors jo rankas badė aštrūs dygliai, išleido žaltį. Kada žaltys jau buvo išgelbėtas, jis šoko, apsisuko aplink žmogaus kaklą ir ėmė smaugti. Žmogelis išsiėmė peilį ir perpiovė žaltį. Žaltys, išgelbėtas nuo vienos mirties, žuvo kita mirtimi.

Būk dėkingas savo išgelbėtojui.

Atsiuntė **V. Žebrauskas.**

Medžiotojai

Žiema. Šalta. Miškas stovi baltu rūbu apsidengęs.

Išėjo iš savo guolio kiškelis.

— Eisiu pas lapę kaimynę. Eisime kartu medžioti į sodžių.

Nuėjo. Lapė-snapė guli savo šiltame urve tankumyne. Ji miega ir sapnuoja apie riebias vištytes ir baltas žąsytes. Išgirdo kiškį ateinant. Pašoko lapė-snapė.

— Laba diena tamstai, kaimyne!

— Laba, laba, kiški - piški! Ką pasakysi?

— Eikime į sodžių medžioti.

— Eikime.

Ir nuėjo: kiškis kupru-kupru... lapė dib-dib-dib...

— Žinai, užeikime pas kaimyną lokutį. Tryse bus drąsiau.

Nuėjo.

— Hū-hū-hū-aūū... ko jums kaimynai, aa? Medžioooti? Noriu miego. Aš medžioti nenoriu. Aš rudenį gerai prisivalgiau. Dabar miegosiu iki pavasario.

Kupru - kupru... dzib - dzib-dzib... nubėgo vienu du į sodžių. Per lauką, per ežią, pro tvorą, pro krūmus atbėgo prie sodo.

— Tai kvepia... žąselės, vištelės... džiaugiasi jie.

— Ai, Margis! — suriko kiškis-piškis.

— Ai, Kudlius! — sucypė lapė-snapė.

Ir nukūrė mūsų medžiotojai atgal į mišką, o paskui juos Margis ir Kudlius.

Kietis

PASITAISĖ

Buvo berniukas labai netvarkingas. Knygos jo visuomet būdavo išmėtytos tai ant lovos, tai ant žemės. Bateliai dažnai būdavo ant stalo padėti. O rankos biaurios, rašaluotos, nagai ilgiausi, plaukai nešukuoti, burna neplauta, drabužiai suglamžyti, purvini. Mamytė buvo tuo labai susirūpinusi.

Kartą mamytė pasakė:

— Sūnuti, aš einu miestan, o tu sutvarkyk grįčią, kol grįšiu.

Pasilikęs berniukas ilgai mąstė, nuo ko čia pradėjus tvarkyti.

Staiga stojo prieš jį nematytas vaikelis — baltu rūbu, sparnuotas ir su šluota rankoje.

— Neliūdėk, nemąstyk! — tarė jis berniukui, — eik pas savo broliuką pažaisti.

— Aš neturiu broliuko,—atsakė nustebęs berniukas.

— Taip tau rodos, kai išeisi, ir atrasi.

Berniukas, pečius patraukęs, išėjo iš grįčios. Pamatė Margį ir klausia:

— Ar ne tu mano brolis?

— Aš? Tavo brolis! Tokio nevalos! Pasižiūrėk tik į save!

Ir suurzgęs nubėgo Margis į ląstą.

Pamatė ant tvoros žvirblelį.

— Ar ne tu esi mano broliukas?

— Ir nemanau, — atsakė pasipūtęs žvirblis. — Aš kas dieną plaunu snapą, kojas ir valau plunksneles, o tu ką? Nevala!

Ir nuskrido.

Beeidamas susitiko Rainį.

— Raini, gal tu esi mano brolis?

— Kooo?—paklausė Rainys.— Kaip išdrįsai taip manyti? Mano kiekvienas plaukelis išvalytas, išlaižytas, aš kiekvieną balą aplenkiu, kad kojų nesutepčiau, o tu apskretęs nuo ausų iki kojų. Pasitrauk iš kelio, pukšt! — supurškė Rainys ir nubėgo, uodegą pakėlęs.

Berneliui liūdna pasidarė. Kaip tai? Aš blogesnis už šunį, už katiną?! Kad jūs nesulauktumėte...

— A—sveikas, broliuk, kaip sveikata?—išgirdo berniukas.

Atsigrįžo, žiūri — ogi paršelis Deglaitis.

— Aš nesu tavo broliukas! — sušuko piktai berniukas.

— Esi, esi, ko čia giniesi, nebūk jau toks kuklus. Aš matau! Kad nebūtum mano broliukas, tai nebūtum toks apskretęs, purvinas. Aš savo giminę gerai pažįstu. Eikše, brolyti, daržan, ten tokia puiki balelė. Nors naktį ir sušąla, bet dieną nuo saulelės atsileidžia ir puikiai galima pasivolioti. Eikš!

— Aš nemėgstu voliotis! — sušuko užsigavęs mūsų berniukas.

— E, kalbėk kam nori, tik ne man. Pažiūrėk į savo rankas, kojas, drabužius. Iš kur tas biaurumas, jei nesivoliotumei po balos. Eikš, eikš. Paskui duosiu tau vakarienei samplovų iš lovio. Tai pavalgysime. Eikš! – prašė Deglaitis.

— Ne, nenoriu samplovų! Nenoriu! — ėmė šaukti berniukas. — Mama, mama!

Ir nubėgo namo. Grįčią rado sutvarkytą.

Greitai įsipylė vandens, nusiplovė rankas, burną, susišukavo ir drabužėlius šepečiu išsivalė.

Grįžo mamytė. Žiūri — grįčia sutvarkyta, o jos sūnelis nusiprausęs, susitvarkęs—švarus.

— Dabar tai mano sūnelis, dabar tai mano vaikelis,—apsidžiaugusi tarė mamytė.

Nuo tos dienos mamytės sūnelis buvo visuomet švarus ir tvarkingas.

Dagilis.

(Pagal anglų pasaką).

Mokykis

Vaike, eik mokytis,
Imk knygas į ranką,
Nes bemoksliui žmogui
Sunkiai dirbti tenka.

Imki plunksną ir rašyki,
Kaip tave mokina.
Ir žinok, kad tinginystė
Žmogų sunaikina.

Jei manęs klausysi,
Tai mokytas būsi,
O mokytas būdams
Niekur nepražūsi.

V. Bytautas

BURTININKĖ

(Pasaka).

1.

Viename kaime, netoli karaliaus dvaro, labai skurdžiai gyveno viena moterėlė ir niekaip negalėjo prasigyventi. O ji taip norėjo turtingo žmogaus gyvenimu pagyventi!

Kartą sumanė jį pavogti iš karaliaus ganyklos geriausį arklį. Kaip sumanė, taip ir padarė: arklį pavogė, girion nuvedė ir paslėpė. Vakarą, kai karaliaus tarnai nuėjo parvesti arklių, nerado geriausio. Parjoję jie apie tai tuojau pranešė pačiam karaliui. Karalius labai susirūpino ir įsakė ieškoti žirgo.

Karaliaus tarnai pradėjo klausinėti visų, ar kartais nematė to geriausio žirgo. Užėjo jie ir pas tą moterėlę, kuri žirgą pavogė ir girioje paslėpė. Moterėlė ir sako karaliaus tarnui:

— Aš galiu išburti, kur yra karaliaus mylimiausias žirgas.

Karaliaus tarnas tuojau nusivedė į karaliaus rūmus. Karalius jai tarė:

— Jei išbursi, kur mano arklys, aš tave apdovanosiu. Jei tik pameluosi, kalėjiman liepsiu įmesti.

Moterėlė pradėjo burti: išsklaidė kortas, ilgai į jas žiūrėjo, vėl rinko, vėl sklaidė, vėl į jas žiūrėjo, kažką murmėjo, pagaliau, tarė:

Šviesiausias karaliau! Tavo žirgas pavogtas ir girioje paslėptas. Liepk girion nueiti ir žirgą ten tarnai suras.

Karalius įsakė tarnams iškrėsti mišką ir žirgą surasti. Tarnai nuėję žirgą rado ir namo persivedė. Karalius moterėlę pavaišino, apdovanojo ir namo paleido. Moterėlė džiaugėsi, kad jai pasisekė taip lengvai įsigyti nemažą turtą.

2.

Pražuvo karaliui dideli pinigai. Visi jo tarnai visur jų išieškojo, bet niekur nesurado. Karalius prisiminė aną moterėlę, kuri moka gerai burti, ir liepė ją į rūmus vėl atvesti. Dreba dabar moterėlė iš baimės, bet karaliui nesipriešina, imasi burti, vagilių ieškoti.

Karalius, norėdamas moterėlę gerai pavaišinti, įsakė savo virėjui iškepti žąsį. Virėjas tačiau ne žąsį, bet varną iškepė ir moterėlei pietų padavė. Moterėlė valgio neliečia, sėdi susimąsčiusi, tyli. Kiek patylėjusi, sako pati sau:

— Varna tu, varna! Ir reikėjo tau čia prie karaliaus stalo atsidurti.

Virėjas tai girdėjo ir labai išsigando. Jis pasišaukė moterėlę savo kambarin ir ėmė maldauti, atsiprašinėti, kad jam dovanotų už apgaulę.

— Palauk, palauk, — sako jam moterėlė. — Aš išbūriau, kad tu man ne žąsį, bet varną iškepęs padavei, sužinosiu aš ir kas karaliaus pinigus bus pavogęs.

Virėjas pabūgo, ir prisipažino, kad jis pavogęs pinigus.

— Jei duosi man pusę savo metinio uždarbio, tai aš tavęs neišduosiu, — sako nudžiugusi moterėlė.

— Duosiu, duosiu, — prižadėjo nusigandęs virėjas, — tik tu manęs nepražudyk.

Ir atidavė virėjas pavogtus karaliaus pinigus ir pusės metų savo algą pridėjo. Moterėlė karaliaus pinigus paslėpė karaliaus darže ir nuėjo į rūmus burti.

Kai tik išmetė kortas, tuojau ir pasakė:

— Tavo pinigai, šviesiausias karaliau, pavogti ir už rūmų darže pakasti.

Karalius dabar pats nuėjo pinigų ieškoti. Kai tarnai nurodytoje vietoje prakasė žemę, rado puodą su pinigais. Nudžiugęs karalius atidavė moterėlei net pusę rastų pinigų.

Moterėlė, iš tikrųjų, praturtėjo ir susilaukė, kad galėjo gyventi turtingų žmonių gyvenimu.

Atsiuntė *Visamylis*.

Raitelio daina

Bėk, bėk, žirgeli
Mano bėrasai
Per dieną šimtą mylių.
Vai nešk, parneški
Mane bernelį
Į gimtąją šalelę.

Kai tu nuneši
Mane bernelį
Į mano tėviškėlę,
Tai aš pašersiu
Tave, bėrasai,
Auksinėm avižėlėm.

Vai nešė, nešė
Mane žirgelis
Per dieną šimtą mylių!
Vai žvengė, žvengė
Mano bėrasai
Arklidėj pas tėvėlį!

Z. M.

Jonelis ir vilkas

Pasaka

Kartą gyveno mažas berniukas, vardu Jonelis. Ir numirė jam motina. Liko jis vienas dideliame miške nedidutėj lūšnelėj. O buvo tada žiema. Sniego daug, net medžių šakos lūšta. Šaltis didelis, net tvoros braška.

Guli motulė negyva, niekas pirkelės nepakuria, visai jau šalta. Ir pradėjo Jonelis šokinėti, kad nesustingtų. Šokinėjo, šokinėjo, paskui mato, kad jis taip šokinėti ilgai neišgalės. Prigūžė jis prie motulės ir po kiek laiko lyg atsiminė, kas reikia daryti, kad jų lūšnelėje šilta būtų.

Pašoko Jonelis, suieškojo tėvelio batus, kailinius, kepurę, pirštines ir kirvį. Jo tėvelį sniegas užpūtė, kai Jonelis dar mažas buvo. Liko tik drabužiai. Apsirengė Jonelis ir su rogutėm išvažiavo dar toliau į mišką sausesnių ir plonesnių malkų ieškoti. Rado tokį medelį, nusikirto jį, sukapojo, pilnas rogutes malkų prisikrovė. Jau reikia grįžti namo, tik žiūri: priešakyje tupi didelis vilkas ir taip negražiai juokiasi. Iš pradžių Jonelis iš baimės net į sniegą atsisėdo, bet atsipeikėjo, pasiėmė slapčia kirvį ir, kaip didelis vyras, sako:

— Tik pamėgink mane pulti, tuoj neteksi galvos!

Vilkas staiga atsiliepė:

— Norėjau tave praryti, bet matau, kad esi gudrus ir drąsus, ir man tavęs gaila. Aš būsiu tavo draugas ir padėsiu tau tempti namo rogutes.

— Gerai, — sako nurimęs Jonelis, — padėk. O kad esi stiprus, tai aš atsisėsiu į rogutes ir tu tempsi vienas.

Na, ir įsikinkė vilkas. Berniukas užšoko ant malkų, — ir važiuoja. Važiuoja per pusnis, per kelmus, per tankumynus. Ir vis bėga, ir vis skuba, o trobelės kaip nėra, taip nėra. Vilkas bėga greičiau ir greičiau, miškas retėja ir

retėja, staiga ir visai dingo. Užbėgo vilkas ant užšalusio ežero. Ledas lyg stiklas ir mėlynas. Danguje juokiasi didelė saulė. O vilkas bėga vis greičiau ir greičiau. Joneliui net galva svaigsta. Ir panoro Jonelis dar greičiau važiuoti. Jis paėmė ir po vieną išmetė iš rogučių visas malkas, dar koja vilkui uodegon paspyrė. Kad pasileido tada vilkas bėgti, kaip viesulas skrenda. Ilgai taip skrido.

Vakaras. Mėlyna pilis su auksiniu stogu. Vilkas staiga sustojo.

— Čia paliksiu tave, — sako vilkas, — čia bus gera tau gyventi.

Iš pilies išėjo tokia maža mergaitė ir kviečia Jonelį pas save. Išėjo ir jos tėvai, puošnūs tokie, lyg karaliai. Ir jie kviečia Jonelį į pilį. Iš pilies girdėti muzika, tokia graži, tokia švelni, maloni. Languose sviesa sidabrinė. Mergaitė ir kalbina Jonelį:

— Varyk nuo savęs šį negražų vilką. Tegul jis dabar vienas keliauna į miškus. Jau tuoj bus ir visai tamsu. Neturėsi tu kur miegoti, valgyt niekur negausi, jei pats nepasiliksi. Ir niekur su tavim nežais tokia graži mergaitė, kaip aš... Gyvenk su mumis.

— Ačiū tau, mergaite, — atkirto jai Jonelis, — aš grįžtu su vilku. Man labai patiko keliauti su juo, jis gali man aprodyti visą pasaulį. Lik sveika, gražuole! — sušuko Jonelis ir nukūrė su vilku toliau, kur akys mato.

* * *

Po kiek laiko į tą lūšnelę atėjo žmonės iš artimo kaimo. Rado jie nebegyvą Jonelio motutę ir sušalusį Jonelį. Jie pašarvojo juodu ir kitą dieną palaidojo kapinėse prie bažnyčios. Bet pasakojimas apie Jonelį ir jo vilką užsiliko iki šių dienų. Seni žmonės pasakoja, kad vilkas dar ir dabar vežioja Jonelį ir rodo jam pasaulio grožybes. Jonelis bene aplanko ir kitus vaikus. Jei jis pas jumis atvyktų, jūs jį priimkite, duokite apšilti, pavalgydykite. Jei kada naktį, lovelėje gulėdami, išgirsite didelį kaukimą, dainavimą ir greitą bėgimą, tai žinokite, kad tai Jonelis su savo vilku greita važiuoja. Jei panorėsite juodu pamatyti, greitai išbėkite į tamsų kiemą, tiesiog į kelio vidurį ir laukite: Jonelis su vilku tikriausiai pro jus nudums.

Atsiuntė *J. P—konis.*

Bus gera

Baltoji karalaitė
Atėjo pusnimis,
Jos apdaras išsiūtas
Sidabro žvaigždėmis.

Atėjo, apsižvalgė
Ir vėl iš čia keliaus
Už jūrų mėlynųjų,
Už debesio niūraus.

Gražus pavasarėlis
Upeliais atpūškuos
Ir vėl linksmai dainuosim
Pievelėj ir laukuos.

S. Džiugas

Jaunieji pašliūžininkai

Įprašė tėvą Andriukas su Jurgiuku, kad leistų jiems nusikirsti tinkamiausį pašliūžoms uosiuką. Leido. Tik leisdamas pasakė:

— Bus, padarysite jūs.

— Tikrai, tėveli, padarysime.

— Darykite, man negaila, bet kad nors gerai padarytumėte.

Jaunieji sukruto. Tą pačią dieną nuėjo į mišką, matavo akimis kiekvieną užtiktą uosiuką. Vaikščiojo, vaikščiojo ir grįžo tuščiomis. Namo eidami kalbėjosi:

— Kad ir surasti sunku.

— Visi, regis, kreivi ir tiek.

— Yra ir tiesių, tik anų gaila. Tėvelis dar gali bartis, kad storą nukirtom.

— Jeigu jau leido, tai nesibars, man regis.

— Bet tu žinai, kaip jam medelio gaila.

— Žinau, žinau. Tik ir mus jisai ne mažiau už medelius myli.

— Keistas tu kokis. Mus jis labiausiai myli. Medelis, sako, daug lengviau auga už bernelį.

— Tai, kad taip rastumėm gerą uosiuką, kad pasidirbtumėm pašliūžas — visas pašlaites nušliužinėtum.

— Tik pasileidai nuo kalnelio, vėjas su sniegu tau švilpia pro ausis, o tu leki ir leki, niekur nesusilaikydamas, — svajojo Andriukas.

— Aš nuo šito kalnelio dabar kad pasileisčiau, tai net ūn, — parodė ranka Jurgiukas, — net prie pat namų sustočiau. Palikau sau pašliūžas, tvoros atspirtas ir įpaukšėjau į vidų.

— Tik sakyk tu man, kaip čia rasti gerą uosiuką, kad būtų nepperstoras, kad tiesus kaip žvakė, nešakotas.

— Vis tiek iš vieno nieko nepadarysime. Tėvelis leido vieną, leis ir du. Taigi rambelio per vidurį reikia. Kitaip nesuvaldysi važiuodamas.

— Gerai tu sakai. O kad taip pamėginti iš lazdyno. Tai tiekas lazdų prie upelio auga. Aš ir tiesių keletą mačiau. Atsimeni tą, kur rudenį niekaip įlipti negalėjom. O riešųtų tiek daug buvo. Ir tokių didelių.

— Gaila. Šiemet ir vėl gal bus.

— Tai gaila. Vis tiek mes tų riešutų nepasiekiame ir nevalgom. Voverys visus išnešioja.

*

Žiema buvo pačiame baltume. Sniegas kurį laiką tirpęs, dabar vėl storai apklojo šlaitus ir daubas. Visur buvo vos išbrendama. Keliai stūksojo aukštai iškilę. Andriukas su Jurgiuku droželiojo ir droželiojo. Tarpais jiems tėvas padėdavo. Daugiausia jie patys. Skutė stiklais, lygino apačią ir viršų. Pagaliau, pašliūžos buvo jau visiškai parengtos. Reikėjo tik išvesti raveliai. Patys nemokėjo. Vakare meilijosi prie tėvo, nepasakydami, ko jiems, iš tikrųjų, reikia.

— Jūs jau, tur būt, ką blogo šiandien padarėte, kad tokie saldūs, — pastebėjo tėvas.

— Nieko, tėveli.

— Kaip tai nieko.

— Tikrai nieko.

— O ko tokie kaip karveliai aptūpę.

— Kad mes nemokame išvesti tiesių ravelių po apačia.

— Neškite čia, aš jums išvesiu.

Vaikai atnešė keturias pavažas truputį užriestais galais, išlanktu viduriu, tėvas paėmė jas, apžiūrėjo iš visų pusių, pamaigė, palankstė.

— Gal ir išturės. Medžias drūtas, lūžti neįmanomas.

— Dabar, tėveli, tik ravukų reikia.

— Atneškite man špuntą.

— O kur?

— Ant viškų, ten prie leistuvo ir kitų įrankių.

— Gerai.

Abudu susimetę žiūrėjo, kaip tėvas įsispaudęs jų darbo pašliūžas ilgai matavo, pagaliau, špuntu perleido sykį, kitą, pašluostė ranka.

— Na, žiūrėkite. Šis geras.

— Ai, geras, geras! Tėveli, tai ir visiems taip ravukus išvedžiosi.

— Ką gi su jumis beveiksi. Reikia išvedžioti. O tai suplėšis kojas, kai bus nesuvaldomos tos jūsų pavažos.

— Pavažos! Ne pavažos — pašliūžos.

— Man vis tiek pavažos ir gana.

— Kad jau tėvelis visai supeiki mūs darbą,—nukorę galvas bailiai žvalgėsi abudu.

— Na, šekit. Dabar jau visos bus geros,—paskutinei pašliūžai išvedęs ravuką padarė tėvas.

Vaikai apspito tėvą bedėkodami. Vėl šoko prie pašliūžų. Vėl jas palikę dėkojo.

— Gana jau, gana. Žiūrėsim, kaip važinėsite. Tik sprando nenusisukite kriaušius belakstydami.

— Sniegas visur minkštas.

— Yra ir kieto.

*

Buvo pats saulės tekėjimas. Motina kūreno krosnį. Brūkšėjo puodus. Virė burokus ir bulves. Tėvas nešiojo gyvuliams pašarą. Kasė takelius į tvartus, kluoną ir šulinį. Andriukas maigė kiaulėms bulves. Tvankūs garai sėmė jo veidą, net rasa aptraukdami. Iškaitęs skubėjo. Kad tik greičiau, kad greičiau.

— Jau, mamyt, sugrūdau.

— Pamaigyk dar kiek iš pakraščių, kad neliktų nesumaigytų.

— Duok man, aš pamaigysiu,— prieina prie jo Jurgiukas.

— Eik geriau virvelių paieškok. Žinai, priraišioti tvirtai reikės. Kitaip ant kojų nebesilaikys.

Viską namuos aptvarkius po pusryčių abudu išėjo į kiemą. Įsirišo kojas į pašliūžas, pasiėmė rankosna po lazdutę ir pradėjo važiuoti. Lyguma dar šiaip taip sekėsi. Privažiavo pašlaitę. Andriuką pradėjo nešti.

— Turėkis!—šaukė jam kalnelyje stovėdamas Jurgiukas.

— Gerai tau, tu-rė—ėk! — žmekterėjo į sniegą anas. Pašliūžos subarškėjo ir apklojo jį. Ilgai jis painiojosi, kol, pagaliau, išsirito. Bet vėl nepasisekimas. Negali atsistoti ir tiek. Kaip tik stojasi, vėl griuva. Lyg traukte kas tan loban traukia. Gulėdamas atsinarpliojo virvutes, atsikėlė, tada suėmė pašliūžas, išsinešė lygesnėn vieton ir vėl leidosi į pakalnę. Šį kartą ir jam pavyko daug geriau.

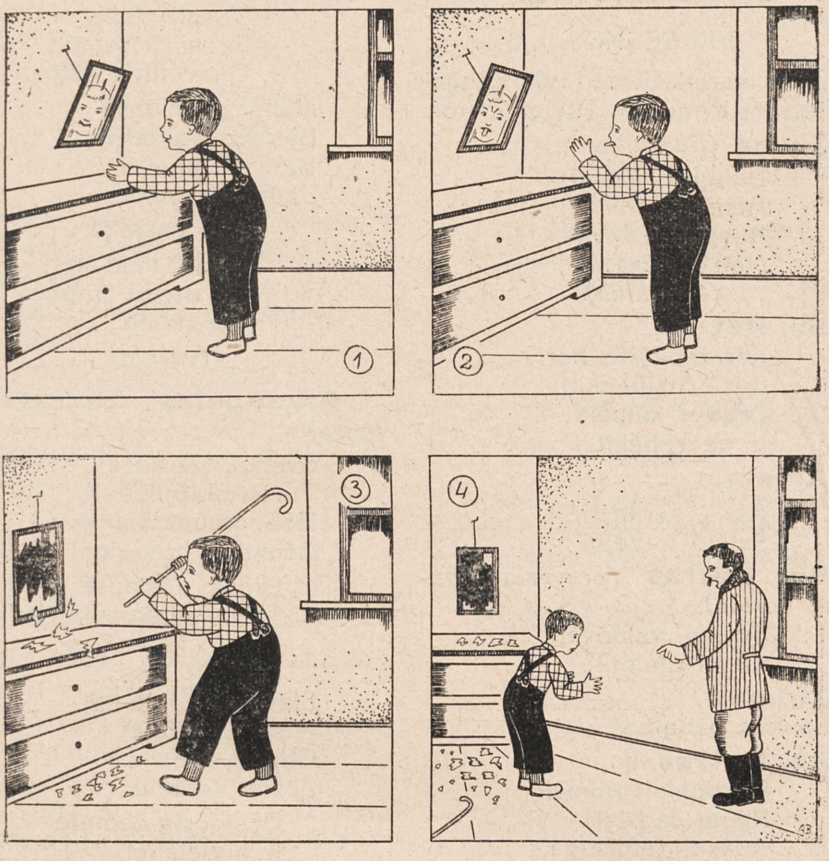
Jurgiukui sekėsi visai jau neblogai. Ilgai juodu važinėjo. Galop abudu sušilę užsikvėpavę, raudoni ir įkaitę pargrįžo namo.

— Dar gyvi, — sveikino juos besišypsodamas tėvas.

— Tik prisikamavote, — sakė gailėdamosi motina.

— Bet smagu ir sveika,—juokėsi anuodu. *r.*—

BALTRUS IR VEIDRODIS

Baltraus neramus yr būdas:
Jis visur įlys, vis grūdas.
Kartą pirkioj, jį išskyrus,
Nebebuvo nieko. Vyras,
Likęs vienas, tuoj visus
Ėmė krėst pirkios kampus.
Jis iškratė spintą, skrynias,
Ištyrė visas puodynes,
O vėliau žvilgt netikėtai
Veidrodin. Iš karto vietoj,
Lyg įbęstas, stabt jisai
Ir susijuokė linksmai.
Žiūri: ir „tas" veidrody
Taip pat juokias „Tu žvairy,
Ko šaipaisi?" — surimtėjęs
Staiga, klausia Baltramiejus.
Į tai atsako nėra.
— Nesakai, tyli, tai šia!
Tai sakydamas, jaunuolis
Kyšt liežuvį. Panašuolis
Jam taip pat. Tada Baltrukas:
„Na, palauk, aš tau!" sušukęs,
Tveria lazdą ir... Pirkelėn
Staiga įeinąs tėvelis.
Nusigando vyras mūs —
Jau dabar „pirkelė" bus!

3)

Žiemos džiaugsmas

2 VEIKSMAS

VIII SCENOS.

Dangaus vartai. Girdėti tylios angelų giesmės ir muzika. Ateina Žiema.

Žiema *(liūdnai).*

Dangiški vartai,
Atsidarykit!
Kur yra Dievas,
Man pasakykit.
(Barškina).

Šv. Petras.

Kas ten? Ko nori?
Kas? Atsiliepkit!
Drąsiai kalbėkit
Ir nedrebėkit.

Žiema.

Aš — karalienė
Šalčio ir vėjų.

Šv. Petras *(praveria dangaus vartus).*

Sveika, valdove,
Ko gi atėjot?

Žiema.

Šauktis pagalbos.

Šv. Petras.

Ko tau pritrūko?!
Rūbai sagstyti
Auksu, žemčiūgais
Tavo drabužiai
Gintarais žvilga,
Turi žvaigždėtą
Apsiaustą ilgą.

Žiema.

Noriu, kad Dievas
Rūbą pakeistų:
Vietoj žemčiūgų
Gėlėm apskleistų;
Vietoj vainiko,
Auksu dabinto,
Duotų vainiką
Rūtomis pintą.
Mano brolelį
Pavasarėlį
Myli berneliai
Ir merguželės.
Mano sesutę
Vasarą žalią
Senas ir jaunas
Giria, kiek gali.
Mano žemčiūgai
Baubais vaidenas,
Baidosi, bijo
Jaunas ir senas.
Esu našlaiiė —
Širdis man verkia:
Aš myliu žmones
Jie mane... keikia.
(verkia)

Arkangelas *(pasirodo vartuose).*

Sveika, žiemuže!
Tu išrinktoji!
Nebegraudinkis —
Džiaukis, brangioji!
Dievas išklausė
Tavo meldimo *(iškilmingai):*
Tegu kiekvienas
Girdi ir žino:
Šiąnaktį — žemėj
Menkoj kūtelėj
Gimsta Mesijas
Jėzus Vaikelis.
Džiaugsis žemelė
Ir augelėliai,
Žmonės, vaikeliai
Ir piemenėliai.
Šitokią garbę
Dievas tau duoda.
Neški vaikeliams
Džiaugsmą, paguodą!

Žiema *(susijaudinus)*

Džiaugsmas man širdį
Sukrečia baime —
Nesitikėjau
Šitokios laimės *(sudėdama rankas)*
Ačiū galingas
Dieve, Valdove,
Ačiū už didžią,
Didžią malonę!

Arkangelas *(duodamos ranka ženklą)*

Grįžki! Ant žemės
Klok patalėlį
Iš sidabrinių,
Iš pūkužėlių
Puošk visą gamtą
Baltom lelijom —
Didelė šventė,
Laukia žmoniją!

(Arkangelas dingsta. Pasigirsta iškilminga muzika, paskiau giesmės garsai):

Sveika, valdove Žiema
Baltoji
Tu karalienė, mums
Išrinktoji.
Tu pasauliui duodi džiaugsmą,
Duodi laimę ilgai lauktą:
Jėzų Vaikelį.

(Žiemą rengiasi eiti).

IX SCENA.

Pasirodo Snaigės. Muzika groja.

Snaigės *(Apsupa Žiemą, šokdamos į muzikos taktą):*

Snaigės šoka ir dainuoja,
Džiaugtis visas šaukia,
Gimė Kristus Kūdikėlis,
Kurio ilgai laukė.
Džiaugias miškas ir vaikeliai,—
Didi šiandien šventė:
Gimė Kristus, mūsų Dievas,
Kurs už žmones kentė.
Baltu rūbu per Kalėdas
Mes pasidabinę,
Šokim, trypkim, ratu siauskim
Čia susikabinę.

(Nustoja giedoti, nubėga šokdamos, tylios muzikos lydimos. Muzika keičiasi. Pasigirsta giesmės garsai, kurie kaskart stiprėja).

X SCENA.

Žiema *(suploja delnais iš džiaugsmo):*

Ką aš išvystu?!
Brangūs vaikeliai!
Kaip jie nudžiugę!
Linksmais veideliais...

(Girdėti muzika ir kaskart garsesni giesmės garsai. Melodija: „Atsiskubino...")

Vaikai *(nusilenkdami Žiemai).*

Sveika, sveika, Žiemužėle,
Žiemuže.
Tavim džiaugiasi mergelės,
Bernužiai.
Skraido jau Snaigalėlės }
Ruošia jau patalėlį } 2
Jėzučiui } kart
Mažučiui. }

(Uždangą).

3 VEIKSMAS

XI SCENAI.

Kūtelė. Prakartėlėj Kūdikėlis. Aplink Kūdikėlį Šv. Marija, Šv. Juozapas, Žiema su Snaigėmis ir angelai.

Angelai (*gieda*).

Guli guli ant šienelio
Jėzutis mažutis,
Prakartėlėj laksto vėjai,
O Jisai nuogutis.
Oi, Juozuli, oi Juozuli,
Vargo dalužėlė,
Neįtaisei, neįtaisei
Jėzui patalėlių.
Štai Marija, štai Marija
Šienu Jį apdėjo,
Tai minkstutę antklodutę
Jėzulis turėjo.

(Pastaba: angelai gali giedoti ir: „Gul šiandieną"...)

(Angelams giedant, ateina piemenėliai, garbina Kūdikėlį, duoda Jam dovanų; ateina ūkininkai su dovanomis. Pagaliau, pasigirsta patraukli, linksma muzika, ir ateina vaikų būrelis su Kastyte, Jonuku ir Vytuku priešakyj ir duoda dovanų — daug raudonų širdučių).

(Uždanga).

Dagilis.

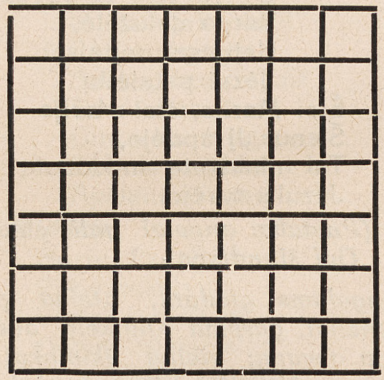

Kuris gražiau verkia?

STABTELK, PAGALVOK!

3 uždavinys

(Atsiuntė K. Ć—nis)

Šiuose langeliuose reikia įrašyti skaitmens **1, 2, 3, 4, 5, 6** ir **7** taip, kad, sudėjus iš viršaus į apačią ir iš kairės į dešinę, gautum **28**.

4 uždavinys

(Atsiuntė J. S. Bajoras)

Yra aštuoni degtukai. Dar pridėk dešimts, kad būtų vienas.

Lauksime atsakymų iki vasario 25 d. Išsprendusiųjų pavardes įdėsime 9 „Varpelio“ numery.

Vaikų šypsenos

Puikiai pasakė

Moteris perka pas skerdžiuvienę avino galvą ir derasi:

— Tai pigiau tamsta man negali atiduoti? Tokiu atveju turiu eiti kiton mėsinėn.

— O, tokios avino galvos, kaip manoji, tamsta už tokius pinigus niekur nerasi, — atsakė skerdžiuvienė.

Vargšas angelėlis

Mamytė paguldė Birutėlę ir sako:

Kai mergaitės yra mandagios ir tyliai miega, tai angelėlis jas visą naktį saugoja.

— Tai vargšas angelėlis, kad visą naktį nemiega, — pasigailėjo Birutėlė.

LAIŠKŲ DĖŽUTĖ

J. P—koniui. Pasaką gavome. Ji graži ir įdėsime. Ačiū.

Mačiuliams B., N. ir V. Išsprendusių 1 ir 2 uždavinį pavardžių jau nededame. Abu uždaviniai gerai išspręsti.

A. Petk—ui. Mes, rodos, į kiekvieną laišką atsakome ir perduodame kitiems, kai paprašai. Šį kartą nieko neišsirinkome.

Dargužiečiui. Nieku nepasinaudosime. Kad taip parašytum, kas gyvena Lieponyse ir kada jie ten apsigyveno. Labai mums gaila, kad tie nevidonai tiek sveiką pribaidė. Gal Dievas duos, neilgai jie ten bus ir nekaltus žmonės baidys. Viso gero.

Wydawca-Leidėjas **L. Cicėnas** Redaktor-Redaktorius **V. Budrevičius**
Drukarnia-Spaustuvė „RUCH“ Wilno